

**BİLGİSAYARLI REZERVASYON SİSTEMLERİ TALİMATI
(SHT-CRS)**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Konu ve Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Talimatın amacı, bilgisayarlı rezervasyon sistemlerinin kullanılması ile; havayolu ile taşımacılık yapan şirketlerin adil, tarafsız, şeffaf, verimli ve rekabet edilebilir koşullara sahip olmasını, tüketici haklarının korunmasını ve tüketicilere sunulan hizmetlerin daha kaliteli ve hızlı olmasını sağlamaktır.

Konu ve kapsam

MADDE 2- (1) Talimat; hava taşımacılığı ürünlerini içerdikleri ölçüde, Türkiye içinde kullanıma sunulacak olan veya kullanılmakta olan bilgisayarlı tüm rezervasyon sistemleri için geçerli olacaktır.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Talimat, 10/11/2005 tarihli ve 5431 sayılı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna ve 2008/14481 sayılı "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı ile Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karara" dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4- (1) Bu Talimatta geçen;

a) Abone: Bir müşteri adına hava taşımacılığı ve ilgili ürünler için rezervasyon yapmak amacıyla bir sistem sağlayıcı ile sözleşmeli olarak bir bilgisayar rezervasyon sistemini kullanan katılımcı havayolu dışındaki bir kişi veya bir girişimciyi,

b) Ana görüntüleme: İki şehir arasında belirli bir dönem içindeki taşımacılık hizmetleri ile ilgili verileri gösteren kapsamlı ve tarafsız görüntülemeyi,

c) Ana havayolu: Bir sistem sağlayıcının yönetim kurulunda, denetim kurulunda veya diğer herhangi bir yönetim organında, haklara veya temsile sahip olacak şekilde bunların sermayelerini doğrudan veya dolaylı şekilde, yalnız başına veya başkalarıyla birlikte kontrol eden veya sermayelerine katılan herhangi bir havayolu şirketini,

ç) Bilet: Havayolu şirketi veya yetkili bir acente tarafından tanzim edilen taşımaya hak kazandıran geçerli bir belge veya bunun kâğıt olmayan dengini,

d) Bilgisayarlı rezervasyon sistemi(BRS) Birden fazla havayolu şirketinin diğer tüm bilgilere ilaveten uçuş tarifeleri, satışa açık boş yerleri ve ücretleri hakkında bilgi içeren, rezervasyon yapma veya bilet verme olanakları ile birlikte ya da bunlar olmaksızın, bu hizmetlerin bazılarının veya hepsinin tüm aboneler için kullanılabilir olduğu bilgisayarlı rezervasyon sistemi,

e) Bir sistem sağlayıcının yönetim kurulunda, denetim kurulunda veya diğer herhangi bir yönetim organında haklara veya temsile sahip olacak şekilde sermayesine katılması: Bir sistem sağlayıcının yönetim kurulunda, denetim kurulunda veya diğer herhangi bir yönetim organında haklara veya temsile sahip olacak ve sistem sağlayıcının işinin yürütülmesinde tek başına veya başkalarıyla birlikte karar verici bir nüfuz uygulama olanağı verecek şekilde yapılan bir yatırımı,

f) Dağıtım olanakları: Hava taşımacılığı şirketlerinin tarifeleri, boş yerleri, yolculuk ücretleri ve ilgili hizmetleri ile ilgili bilgi sağlanması ve rezervasyon yapılması ve/veya bilet verilmesi ve diğer her tür ilgili hizmetler için bir sistem sağlayıcısı tarafından sağlanan olanakları,

g) Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,

ğ) Genel Müdür: Sivil Havacılık Genel Müdürünü,

h) Katılımcı havayolu : Havayolu ürünlerinin bir bilgisayarlı rezervasyon sistemi vasıtasıyla dağıtılması için bir sistem sağlayıcısı ile anlaşmaya sahip olan hava taşımacılığı şirketini,

ı) Kontrol: Haklar, sözleşmeler veya herhangi başka bir yolla oluşturulmuş olan ve ayrı ayrı veya müşterek şekilde, söz konusu fiili durum veya yasa göz önüne alındığında, bir girişimin üzerinde; mallarının tamamını veya bir kısmını kullanma hakkına sahip ya da bu girişimin bileşenleri, oylaması veya kararları üzerinde belirleyici bir nüfuz sağlayan, hakları veya sözleşmeleri bulunması sebebiyle karar verici bir nüfuz kullanma olanağı veren bir ilişkiyi,

i) Paket ürün: Taşımacılık ile ilgili olmayan başka hizmetler ile birlikte önceden düzenlenmiş ve her şey dâhil bir ücretle teklif edilen taşımacılık bileşenlerini,

j) Rezervasyon ücreti: Bilgisayar rezervasyon sistemi tarafından sağlanan hizmetler karşılığında, havayolu şirketleri tarafından sistem sağlayıcılarına ödenecek olan ücreti,

k) Sistem sağlayıcı: Bir bilgisayarlı rezervasyon sistemini işletmekten veya tedarik etmekten sorumlu olan gerçek veya tüzel kişiyi ve bağlı şirketlerini,

l) Tarifeli hava taşımacılığı: Aşağıdaki özelliklerin hepsine sahip olan bir seri uçuşu,

1) Her uçuşta, koltuk ve/veya kargo ve/veya posta hizmetinin ya doğrudan hava taşımacılığı şirketinin kendisinden veya onun yetkili acentelerinden herkese açık şekilde bireysel olarak satın alınabilmesi için yeterli kapasitenin bulunmasını,

2) Aynı iki veya daha çok havaalanı arasındaki trafiğe hizmet edecek şekilde, yayınlanan bir zaman çizelgesine göre, sistematik şekilde düzenli veya sık aralıklı uçuşlarla işletilmesini,

m) Taşımacılık ürünleri: İki havaalanı arasında yolcu taşınmasını,

n) Yolculuk ücretleri: Acenteye ve diğer yardımcı servislere teklif edilen ücretler ve koşullar dâhil olmak üzere, yolcular tarafından havayolu şirketlerine, bunların acentelerine veya diğer bilet satıcılarına, bu yolcuların taşıma hizmetleri tarafından taşınması için ödenmesi gereken ücret ve bu ücretlerin geçerli olması için gerekebilecek tüm koşulları,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sistem sağlayıcıları için davranış kuralları

Havayolu ile ilişki

MADDE 5- (1) Bir sistem sağlayıcı:

a) Katılımcı havayolu ile yapılan hiçbir sözleşmeye adil olmayan ve/veya haksız koşullar eklemeyecek veya ticari teamüle göre, onun bilgisayarlı rezervasyon sistemine katılımı ile ilişkisi olmayan ek kuralların kabul edilmesini istemeyecektir.

b) Katılımcı havayolunun; aynı zamanda başka bir sistemde de katılımcı olmasını veya kendi internet rezervasyon sistemiyle çağrı merkezleri gibi alternatif rezervasyon sistemlerini serbestçe kullanmasını engelleyen şartları, bilgisayarlı rezervasyon sistemine katılmanın bir koşulu haline getirmeyecektir.

(2) Bir sistem sağlayıcı, katılımcı havayolu tarafından temin edilen verileri yalnızca, münferit katılımcı havayolu tarafından seçilen veri yükleme yönteminin sınırlamalarına da tâbi olacak şekilde, dikkatli ve zamanında yükleyerek işleminden geçirir.

(3) Bir sistem sağlayıcı, bir havayolu şirketinin bir sistem sağlayıcıdaki dolaylı veya dolaysız sermayesinin varlığını ve miktarını, başka bir vasıtayla açıklamamışsa, aleni bir şekilde açıklayacaktır.

Dağıtım Olanakları

MADDE 6 - (1) Bir sistem sağlayıcı, belirli hiçbir yükleme ve/veya işleme yöntemini, başka bir dağıtım olanağını veya bunlarda yapılacak değişiklikleri kendi ana havayolu (ları) dâhil olmak üzere bir veya daha çok katılımcı havayolu için tahsis etmeyecektir. Sistem sağlayıcı, kendi dağıtım olanaklarında ve yükleme/işleme yöntemlerinde yapılan değişiklikler hakkında tüm katılımcı havayollarına bilgi temin eder.

(2) Bir sistem sağlayıcı, kendi dağıtım olanaklarının; tüm taşımacıların özel envanterlerinden, idari ve pazarlama olanaklarından, yazılım vasıtasıyla, açıkça anlaşılabilir ve doğrulanabilir şekilde ayırt edilebilmesini sağlayacaktır.

Görüntülemeler

MADDE 7- (1) Bir sistem sağlayıcı, kendi bilgisayarlı rezervasyon sistemi vasıtasıyla, her bir münferit işlem için bir ana görüntüleme veya görüntülemeler sağlayarak; katılımcı havayolu tarafından temin edilen verileri tarafsız ve kapsamlı bir şekilde, ayırmıcılık gözetmeksizin sisteme dâhil eder. Sıralama için kullanılacak kıstaslar, taşımacının kimliği ile doğrudan veya dolaylı şekilde ilgili olan hiçbir etkene dayandırılmayacaktır ve bunlar ayırmıcılık gözetmeksizin tüm katılımcı havayollarına uygulanacaktır. Ana görüntüleme(ler) kullanıcıyı yanıltmayacak, kolayca erişilebilir olacak ve bu Talimatın Ek-1'inde belirtilen kurallara uyacaktır.

(2) Bir bilgisayarlı rezervasyon sistemi tarafından tüketiciye sağlanan bilgiler için, belirli bir tercihi karşılamak için başka bir görüntüleme gerekmediği sürece, bu maddenin birinci fıkrasına uygun olan tarafsız bir görüntüleme kullanılacaktır.

(3) Bir havayolu şirketi/grubu tarafından kendi ofislerinde ve satış temsilciliklerinde ya da kendi web sitelerinde kullanılan belirli bir bilgisayarlı rezervasyon sistemi için bu madde geçerli olmayacaktır.

Aboneler ile ilişki

MADDE 8- (1) Bir sistem sağlayıcı, bir abone ile yapılan sözleşmeye; bir abonenin başka bir sisteme veya sistemlere abone olmasını veya bunları kullanmasını önleme, onun bilgisayarlı rezervasyon sistemine abone olması ile ilişkisi olmayan ek kuralların kabul edilmesini gerekli kılma veya bir teknik donanım veya yazılım teklifini kabul etme zorunluluğu getirme gibi adil olmayan ve/veya haksız koşullar eklemeyecektir.

(2) Bir abone, 50 kişiden az personel istihdam eden ve yıllık cirosu ve/veya yıllık bilançosu toplamı 10 milyon Avronun Türk Lirası cinsinden karşılığını geçmeyen özerk bir girişim olduğu takdirde, bir sistem sağlayıcı ile yaptığı sözleşmesini, bu sözleşmenin birinci yılı sona ermesinin en fazla üç ay öncesinde, bir bildirim vererek sona erdirebilir. Bir sistem sağlayıcı, böyle bir durumda, sözleşmenin sona erdirilmesi ile doğrudan ilgili olan maliyetlerden daha fazlasını geri almaya hak sahibi olamayacaktır.

Pazarlama bilgisi veri bantları

MADDE 9- (1) Pazarlama, rezervasyon ve satış verilerinin ana havayolları dâhil olmak üzere tüm katılımcı havayollarına adil ve ayırıcı olmayacak şekilde teklif edilmesi koşuluyla, bu gibi her tür veri sistem sağlayıcıları tarafından tedarik edilebilir. Bu veriler, tüm katılımcı havayollarını ve/veya aboneleri içermeli ve istek halinde temin edilebilmelidir.

(2) Katılımcı havayolu bu gibi verileri, abonenin tercihini etkilemek için kullanamaz.

(3) Bu gibi veriler Türkiye içinde kurulu bir abone tarafından bir bilgisayarlı rezervasyon sistemi dağıtım olanaklarının kullanılmasından kaynaklandığı takdirde, uygun kullanım koşulları hakkında abone ile sistem sağlayıcı arasında bir anlaşma bulunmadığı sürece, o abonenin kimliğini dolaylı veya dolaysız hiç bir şekilde belirtmeyecektir. Bu durum, bu gibi verilerin sistem sağlayıcı tarafından diğer tarafla, fatura ödemeleri dışında kullanılmak üzere temin edilmesi bakımından da aynen geçerlidir.

(4) Aboneler ile sistem sağlayıcıları arasındaki pazarlama bilgisi veri bantları anlaşmaları açık şekilde yayınlanır.

Diğer ülkelere yapılacak denk uygulama

MADDE 10- (1) Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalara aykırı olmamak şartıyla, diğer bir ülkede faaliyet gösteren bir sistem sağlayıcısı tarafından Türk hava taşımacılığı şirketlerine bu Talimatta yer alan hususlara uygun olmayan bir işlem yapıldığı takdirde, Genel Müdürlük, Türkiye'de faaliyet gösteren tüm sistem sağlayıcılarının, diğer ülkenin hava taşımacılık şirketlerine de, bu işleme denk uygulama yapmalarını isteyebilir.

(2) Genel Müdürlük, diğer ülkelerdeki sistem sağlayıcıları tarafından Türk havayolu şirketlerine ayırıcı veya eşit olmayan uygulamaları takip eder. Genel Müdürlük, diğer ülkelerin

bilgisayarlı rezervasyon sistemlerinde Türk havayolu şirketlerine karşı potansiyel ayrımcılık olaylarını soruşturabilir. Böyle bir ayrımcılığa rastlandığı takdirde Genel Müdürlük, bir karar almadan önce ilgili tarafları bilgilendirebilir ve gerektiği takdirde ilgili uzmanların katılacağı bir toplantı düzenleyerek, onların görüşlerini alabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Havayolu Tedarikçileri İçin Davranış Kuralları

Katılımcı havayolu tarafından temin edilen veriler

MADDE 11- (1) Katılımcı havayolu ile verileri elden geçiren araçlar; kendileri tarafından bir bilgisayarlı rezervasyon sistemine sunulan verilerin doğru olmasını ve bu verilerin sistem sağlayıcının bu Talimatın Ek-1'inde belirtilen kurallara uymasını sağlar.

Ana havayolu şirketleri için özel kurallar

MADDE 12 (1) Bir ana havayolu şirketi, bu maddenin ikinci fıkrasına belirtilen şekilde mütekeliliyete tâbi olmak şartıyla, rakip bir bilgisayarlı rezervasyon sistemine;

- a) Talep üzerine ve eşit bir zamanlama ile kendi taşımacılık ürünleri ile ilgili tarifeler, yolculuk ücretleri ve boş yerler hakkında kendi bilgisayarlı rezervasyon sistemine temin ettiği bilgilerle aynı bilgileri temin etmeyi,
- b) Onun taşımacılık ürünlerini başka bir bilgisayarlı rezervasyon sistemi üzerinden dağıtmayı,
- c) Kendi bilgisayarlı rezervasyon sistemi üzerinden dağıtılan onun herhangi bir taşımacılık ürünü için rakip bir bilgisayarlı rezervasyon sistemi üzerinden yapılan bir rezervasyonu aynı zamanlama ile kabul etmeyi veya teyit etmeyi,

reddederek rakip bir bilgisayarlı rezervasyon sistemine karşı ayrımcılık yapmayacaktır. Ana havayolu şirketi yalnızca, kendi yolculuk ücretlerine ve koşullarına uygun olan rezervasyonları kabul etmek ve teyit etmek zorundadır.

(2) Rakip bir bilgisayarlı rezervasyon sistemi, bir ana havayolu şirketi tarafından teklif edilen taşımacılık hizmetleri ile ilgili zaman çizelgeleri, yolculuk ücretleri ve boş koltuklar hakkındaki verileri depolamayı reddetmeyecektir. Bu verileri, yalnızca münferit havayolu şirketleri tarafından seçilen yükleme yöntemlerinin kısıtlamalarına tâbi olacak şekilde, pazarların herhangi birisindeki diğer müşterilerine ve abonelerine gösterdiği aynı önem ve zamanlama ile yükler ve işlem den geçirir.

(3) Ana havayolu şirketi, temin edilecek verilerin çoğaltılması ve kabul edilmiş rezervasyonlarla ilgili olanlar hariç olmak üzere, bu maddede yer alan hususlarla ilgili hiçbir maliyeti kabul etmek zorunda değildir. Bu maddenin birinci fıkrasına göre yapılmış ve kabul edilmiş bir rezervasyon için bir bilgisayarlı rezervasyon sistemine ödenecek olan ücret, aynı bilgisayarlı rezervasyon sistemi tarafından diğer katılımcı havayollarından buna denk işlemler için alınan ücret ile denk olmalıdır.

(4) Bir ana havayolu şirketi, herhangi bir belirli bilgisayarlı rezervasyon sisteminin bir abone tarafından kullanılmasını, kendi taşımacılık ürünlerinin satışı için herhangi bir komisyon, teşvik veya vazgeçirme unsuru olarak kullanamaz. Kendisine ait bilgisayarlı rezervasyon sistemi yararına dolaylı veya dolaysız şekilde ayrımcılık yapamaz.

(5) Bir ana havayolu şirketi, bilgisayarlı rezervasyon sistemine sahip bir abone tarafından, dolaylı veya dolaysız olarak, kendisinin temin ettiği bir taşımacılık ürününün satışını veya

biletinin verilmesini gerekli hale getirerek kendi lehine dolaylı veya dolaysız şekilde ayrımcılık yapamaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Kişisel Verilerin Korunması**

Kişisel verilerin işlenmesi, erişimi ve depolanması

MADDE 13- (1) Bir bilgisayarlı rezervasyon sisteminin, rezervasyon yapmak veya bilet vermek amacıyla yürüttüğü faaliyet süreci sırasında toplanan kişisel veriler, yalnızca bu amaçlara uygun şekilde işlenir.

(2) Kişisel veriler yalnızca, o kişinin taraf olduğu bir sözleşmenin veya bir sözleşme yapmadan önce istenen adımların yerine getirilmesi için işlenir.

(3) Ayırt edilebilir rezervasyonlar ile ilgili olarak sistem sağlayıcının kontrolü altında bulunan bilgiler, münferit rezervasyonun son unsurunun tamamlanmasından sonra yetmiş iki saat içinde çevirim dışı olarak depolanır ve üç yıl içinde imha edilir. Bu gibi verilere erişilmesine yalnızca fatura anlaşmazlığı nedenleriyle izin verilir.

(4) Bir sistem sağlayıcı tarafından tedarik edilen pazarlama, rezervasyon veya satış verileri gerçek kişiler hakkında uygulanabilir olduğunda, bu kişilerin kendisi adına davrandığı kuruluşlar veya şirketler hakkında dolaylı veya dolaysız hiçbir bilgi içermeyecektir.

(5) Bir abone, istek üzerine, tüketiciye, sistem sağlayıcının adı ve adresi, işlem yapmanın amaçları, kişisel verileri saklama süresi ve veri öznesinin erişim haklarını kullanma yolları hakkında bilgi verir.

(6) Bir veri öznesi, verilerin sistem sağlayıcı veya bir abone tarafından depolanmış olmasına bakılmaksızın, kendisi ile ilgili verilere ücretsiz şekilde erişme hakkına sahip olacaktır.

(7) Bu madde içinde tanınan haklar, ulusal hükümler ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmaların hükümleri tarafından getirilen veri öznesi haklarını tamamlayıcı veya bunlara ilave niteliktedir.

(8) Bir bilgisayarlı rezervasyon sistemindeki kişisel verilerin işlenmesi ile ilgili olarak bu maddede belirtilen hükümler geçerli olmadığında, bu Talimat, ulusal hükümlere ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmaların hükümlerine bir zarar getirmeyecektir.

(9) Bir sistem sağlayıcı, bir bilgisayarlı rezervasyon sistemi olarak veya havayolları için kendi bünyesinde veri tabanları çalıştırdığı takdirde, veri tabanları arasında ara bağlantı yapmak suretiyle veri koruma kurallarına karşı hile yapılmasını önlemek ve kişisel verilere yalnızca onları özgün toplama amaçları için erişilebilmesini sağlamak için teknik ve kurumsal önlemler alır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Denetleme

Denetçi ve denetleme raporu

MADDE 14 –(1) Her sistem sağlayıcı, dört yılda bir veya Genel Müdürlüğün isteği üzerine, sahiplik yapısını ve yönetim modelinin ayrıntılarını içeren, bağımsız şekilde denetlenmiş bir rapor sunar. Denetleme raporu ile ilgili giderler, sistem sağlayıcı tarafından karşılanır.

(2) Denetçinin atanması teyit edilmeden önce, sistem sağlayıcı denetçinin kimliği hakkında Genel Müdürlüğe bilgi verir. Genel Müdürlüğün bu denetçiyi uygun görmemesi halinde, Genel Müdürlük iki ay içinde denetçi, sistem sağlayıcı ve bu durumdan yararlanacak diğer taraflara danıştıktan sonra denetçinin değiştirilip değiştirilmeyeceğine karar verir.

ALTINCI BÖLÜM

İhlaller

İhlaller

MADDE 15- (1) Genel Müdürlük, bir şikâyet üzerine veya kendi inisiyatifi ile harekete geçer. Bu Talimat ile ilgili bir ihlal bulunduğu takdirde, söz konusu girişimlerin veya girişim birliklerinin bu gibi ihlallere son vermesini isteyebilir.

Soruşturma Yetkileri

MADDE 16- (1) Genel Müdürlük, bu Talimat ile kendisine verilen görevleri yerine getirebilmek için, basit bir istek veya bir karar ile, girişimlerin veya girişim birliklerinin, özellikle bu Talimatın 6 ncı, 9 uncu, 12 nci ve 13 üncü maddelerinde belirtilen konularda özgün denetimlerin temin edilmesi de dâhil olmak üzere, gerekli tüm bilgileri sağlamalarını isteyebilir.

Usuller

MADDE 17 – (1) Genel Müdürlük, bu Talimatın 15 inci maddesi uyarınca kararlar almadan önce söz konusu girişimlere veya girişim birliklerine bir itiraz beyannamesi gönderir ve kendilerine görüşlerini yazılı olarak sunmaları için ve eğer talep ederlerse sözlü duruşma yapılması için imkan sağlar .

(2) Genel Müdürlük, bu Talimat uyarınca elde edilmiş olan ve mesleki gizlilik yükümlülüğü kapsamında bulunan bilgileri açıklamayacaktır. Bu Talimat altında Genel Müdürlüğe bilgi veren her kişi gizli olarak kabul edilen her bilgiyi nedenlerini de göstererek açıkça belirtir ve Genel Müdürlüğün belirleyeceği tarihe kadar, bunun gizli olmayan bir şeklini temin eder.

(3) Genel Müdürlük, bir şikâyet üzerine harekete geçmek için elindeki bilgilerin yetersiz olduğu kanaatine vardığı takdirde, bunun nedenlerini şikâyetçiye bildirir ve şikâyet sahibine görüşlerini yazılı olarak iletmesi için süre verir. Şikâyet sahibinin, Genel Müdürlük tarafından belirlenen süre içinde bildirdiği görüşleri ve diğer yazılı sunumlar şikâyet hakkında farklı bir değerlendirmeye yol açmadığı takdirde, Genel Müdürlük karar alarak şikâyeti reddeder. Genel Müdürlük tarafından belirlenen süre içinde şikâyetçi görüşlerini bildirmediği takdirde, şikâyetin geri çekildiği kabul edilir. Genel Müdürlüğün bir itiraz beyannamesi vermesi durumunda, şikâyet sahibine bunun gizlilik içermeyen şeklinin bir kopyasını temin eder ve şikâyet sahibinin kendi görüşlerini yazılı olarak iletmesi için bir süre belirler.

(4) Talep edildiği takdirde, Genel M¼d¼rl¼k, itiraz beyannamesi verdiği taraflara, dosyaya ve Őik¼yete erişim olanağı sağlar Erişim olanağı, itiraz beyannamesinin bildirilmesinden sonra verilir. Dosyaya erişim hakkı iŐ sırlarına, diğer gizli bilgilere ve Genel M¼d¼rl¼đ¼n, d¼hili belgelerine erişimi kapsamayacaktır.

(5) Genel M¼d¼rl¼k, gerekli g¼rd¼đ¼ takdirde diğer gerçek ve t¼zel kiŐileri dinleyebilir.

Yaptırım

MADDE 18 – (1) Bu Talimatta belirtilen h¼k¼mlere aykırı davranıŐta bulunanlar hakkında 19/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı T¼rk Sivil Havacılık Kanunu kapsamında yaptırım uygulanır.

YEDİNCİ B¼L¼M

Son H¼k¼mler

G¼zden Geçirme

MADDE 19 – (1) Genel M¼d¼rl¼k bu Talimatın uygulamasını, gerektiğinde bu Talimatın 16 ncı maddesi altında sağlanan özel denetlemelerin de yardımı ile d¼zenli olarak g¼zlemler. Özellikle, bilgisayarlı rezervasyon sistemleri hizmetinde ayırimcılık yapılmamasında ve adil rekabetin sağlanmasında bu Talimatın etki d¼zeyini inceler.

(2) Genel M¼d¼rl¼k, gerektiğinde, ilgili kurum ve kuruluŐlara bu Talimatın 10 uncu maddesinin uygulanması hakkında rapor verir ve ayırimcılık koŐullarının giderilmesi için, T¼rkiye ile üç¼nc¼¼lkeler arasında ikili hava ulaŐtırma anlaşmaları yapılması ve bunların tadil edilmesi de d¼hil olmak üzere, her t¼r uygun önlemi önerir.

Y¼r¼rl¼đe girme

MADDE 20– (1) Bu Talimat yayımı tarihinde y¼r¼rl¼đe girer.

Y¼r¼tme

MADDE 21– (1) Bu Talimat h¼k¼mlerini Sivil Havacılık Genel M¼d¼r¼ y¼r¼t¼r.

EK-1

ANA GÖRÜNTÜLEMELERİNİN GEÇERLİ OLAN KURALLAR

1. Ana görüntülemelerde ücretlerin gösterildiği yerlerde ve/veya ücretlere dayalı bir derecelendirme seçildiği zaman, ücretlere, yolculuk ücretleri, havayolu şirketine ödenmesi gereken ve görüntülemelerde gösterilen tüm geçerli vergiler, ücretler, ilaveler ve harçlar dâhil olmalıdır.

2. Bir ana görüntülemeye dâhil edilmek üzere, belli iki şehir için taşımacılık ürünleri yapılandırılırken ve seçilirken aynı şehre hizmet veren havaalanları temelinde hiçbir ayrımcılık yapılmayacaktır.

3. Tarifeli hava taşımacılığı dışındaki uçuşlar açıkça belirtilmelidir. Bir tüketici, talep üzerine, yalnızca tarifeli veya tarifesiz taşımacılıkla sınırlanmış bir ana görüntüleme elde etme hakkına sahip olacaktır.

4. Yolculuk sırasında duraklama içeren uçuşlar açıkça belirtilmelidir.

5. Uçuşlar, hava taşımacılığı şirketi tanımlama kodu ile belirlenmiş olan, ancak hava taşımacılığı şirketi olmayan bir şirket tarafından işletildiği takdirde, uçuşun gerçek işletmecisi açıkça belirtilmelidir. Kısa süreli ve özel amaçlı düzenlemeler dışında, bu gereklilik her durumda geçerli olacaktır.

6. Paket ürünler hakkındaki bilgiler ana görüntülemelerde yer almayacaktır.

7. Abonenin tercihine göre, ana görüntülemelerdeki seyahat seçenekleri, yolculuk ücretlerine göre veya aşağıdaki sıra ile derecelendirilir:

- a) ayrılma zamanına göre derecelendirilmiş duraklamasız yolculuk seçenekleri,
- b) yolculuk süresine göre derecelendirilmiş diğer tüm yolculuk seçenekleri.

8. Dokuzuncu fıkrada belirtilen hariç olmak üzere, hiçbir yolculuk seçeneği hiçbir ana görüntülemelerde bir defadan fazla görüntülenemez.

9. Havayolu şirketleri, kod paylaşımını düzenlemeler altında faaliyet gösterdikleri takdirde, söz konusu havayolu şirketlerinin her birisinin –iki taneden fazla olmamak kaydıyla– kendi bireysel taşımacılık tanımlama kodunu kullanarak, ayrı bir görüntülemeye sahip olmasına izin verilir. İki taneden fazla havayolu şirketi söz konusu olduğunda, iki havayolu şirketinin belirlenmesi hususu, uçuşu gerçekten ve işleten havayolu şirketinin olacaktır.